

Vergaderjaar 2000–2001

27 232

Visienota Voedsel en Groen

Nr. 9

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 oktober 2000

In het debat over de nota Voedsel en Groen op 16 oktober 2000 heb ik toegezegd de Kamer te informeren in hoeverre de argumenten uit 1992 voor de afschaffing van de vestigingssteun nog gelden. De redenen voor deze afschaffing waren dat de premie in te weinig gevallen effect had en dat er een noodzaak was om te bezuinigen.

De argumentatie van een te geringe effectiviteit was gebaseerd op het evaluatierapport van de Landbouw Universiteit Wageningen met de titel «De vestigingspremie en haar effecten».

De evaluatie moet gezien worden tegen de achtergrond van de doelstelling van de maatregel. Binnen de EU is de vestigingspremie ontworpen om de leegloop van het platteland tegen te gaan. Nederland heeft aan de steun zijn specifieke invulling gegeven. In Nederland bestond grote aarzeling om de steun toe te passen, omdat in Nederland de ontvolking niet als een probleem ervaren wordt. De aarzeling was des te groter omdat het Nederlandse landbouwbeleid gericht was op structuurverbetering. De angst bestond dat de vestigingspremie averechts zou werken op de structuurverbetering omdat de premie de kans op overname van bedrijven met onvoldoende perspectief zou vergroten.

De specifieke invulling bestond er uit dat de steun niet was gericht op verlichting van de financiering van bedrijfsovername doch op het bevorderen van investeringen na bedrijfsovername. Op deze wijze werd het beleid dat was gericht op structuurverbetering door de regeling niet doorgekruist.

De evaluatie leerde dat de invulling zodanig was dat er geen extra bedrijven door zijn overgenomen. Uit de evaluatie bleek ook dat er geen aanwijzingen waren dat de steun zou weglekken naar ouders door een hogere overnameprijs. Op deze punten voldeed de invulling aan de doelstelling.

Uit de studie bleek verder dat de premie in ongeveer de helft van de gevallen een stimulerend effect had gehad op de investeringen (waarvan

in 2/3 deel van de gevallen een doorslaggevend effect). Bij de andere helft van de bedrijven had de premie tot het moment van de evaluatie geen invloed op het investeringsgedrag.

Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat bij herinvoering de steun het investeringsgedrag van jonge boeren in sterkere mate zou bevorderen dan destijds. Bij investeringsbeslissingen nu spelen dezelfde factoren een rol als destijds. Een belangrijke overweging is uiteraard of de verwachte baten van de investering de kosten van de investering zullen overtreffen.

Een tweede overweging in 1992 was de invulling van de bezuiniging in het kader van de Tussenbalans. Deze overweging speelt nu niet. Herinvoering van de vestigingssteun zou evenwel leiden tot een verlaging voor andere prioriteiten en tegen de achtergrond van de geringe effectiviteit wordt dit niet overwogen.

In een studie over de toekomst van jonge boeren die in het Europees Parlement aan de orde is blijkt dat Nederland een van de weinige landen is binnen de EU die geen vestigingssteun verstrekken. Hierbij kan er op worden gewezen dat in andere landen veelal sprake is van regio's met ontvolking en achterblijvende werkgelegenheidsontwikkeling. Overigens signaleert de EU-studie ook dat in al de jaren dat de EU-vestigingssteun bestaat er geen grondige evaluatie is gemaakt.

Verder wijs ik erop dat in het Belastingstelsel 2001 de regelingen voor bedrijfsovername worden gecontinueerd. Dit betreft de vrije afschrijvingsfaciliteit voor starters en de starterskop op de zelfstandigenaftrek. Er zal verder een regeling voor durfkapitaal worden ingevoerd, waarin de huidige tante Agaathregeling op zal gaan. Op onderdelen zullen de regelingen voor starters nog worden verruimd. Voorstellen hiertoe zijn bij de Tweede Kamer in behandeling. De faciliteit voor directe beleggingen in durfkapitaal wordt ongeveer verdubbeld. De doorschuifregeling bij bedrijfsovername, die nu alleen toegankelijk is voor bepaalde familieleden, wordt verbreed tot mede-ondernemers.

Ten aanzien van de aanbevelingen van de Commissie Moltmaker inzake het successie- en schenkingsrecht, die ook van belang zijn voor de bedrijfsovername, is het kabinetsstandpunt in voorbereiding.

Tot slot heb ik het LEI gevraagd onderzoek te doen naar de bedrijfs-overname in de landbouw in Nederland in vergelijking tot een aantal andere EU-landen. In dit kader zullen modelberekeningen worden gemaakt, waarin naast fiscale aspecten, ook de effecten van vestigingssteun in beschouwing zullen worden betrokken. Naar verwachting zal dit onderzoek volgend jaar worden afgerond.

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
L. J. Brinkhorst